

А. О. Авершина

ОНОВЛЕНІ МІФОЛОГІЧНІ ЖІНОЧІ ОБРАЗИ В ОБРАЗОТВОРЧИХ ПРАКТИКАХ ПЕРІОДУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

A. Avershyna

UPGRADED MYTHOLOGICAL FEMALE IMAGES IN FINE ARTS PRACTICES DURING THE FULL-SCALE INVASION ON THE TERRITORY OF UKRAINE

Соціально-політичні події на території України зумовили авторські візуальні рецепції в образотворчих практиках, тиражованих завдяки соціальним мережам митців і мисткинь. Також зміни відбулись в гендерній політиці, що надало можливість для розширення та сприйняття соціальної ролі жінки в українському суспільстві. Обидві трансформації в соціокультурному просторі зумовлюють потребу культурологічного розгляду візуальних жіночих образів на прикладі творчості Анастасії Осмоловської, Олександра Ком'яхова та Станіслава Луніна.

Дослідження візуальної культури представлено, зокрема, Н. Мірзоевим, Х. Фостером, О. Павловою. У свою чергу, гендерні розвідки здійснили О. Кісь, О. Брюховецька, О. Хромейчук та ін.

Для розуміння культурологічної рецепції образу варто розглянути соціально-політичні аспекти актуалізації міфологічної жіночої образності. Дослідник візуальної культури Х. Фостер зауважував, що візуальність є соціальним актом. Зазначимо, що за допомогою візуальних образів актуалізувалась соціально-політична проблематика, крім того, образи відіграють інформативну функцію. У такий спосіб суспільство фокусується на традиційних символах, представлених у візуальній культурі, а також ідентифікує свою належність до певного народу, об'єданого спільним досвідом.

Як наголошував Н. Мірзоев, візуальна культура є історичним предметом, а візуальний образ змінний. У цьому випадку історичність та змінність візуального образу зумовили звернення до традиційних символів під час соціально нестабільних періодів у країні та їх авторських інтерпретацій засобами художньої виражальності образотворчих практик. Поширеними стають гендерно зумовлені образи, як приклад — фемінні зображення, що символізують державу чи жінку-матір, або внаслідок змін соціальної ролі жінки в суспільстві актуалізувався образ жінки-воїтельки.

У сучасних українських реаліях прослідковуємо зміни традиційно гендерного укладу, де межі сфер чоловічого та жіночого розмиваються. Жінки асоціюються з материнством і турботою про дитину, сім'ю, але під час воєнних подій дані образи фемінності розширились. З'явилися оновлені образи ляльки-мотанки, відьми та авторські репрезентації неоміфологічного, як приклад Свята Джавеліна. Ці образи представлено у творчості українських мисткинь та митців Анастасії Осмоловської, Олександра Ком'яхова та Станіслава Луніна.

Поширення набув модернізований образ жінки-мотанки як втілення магичності. Лялька-мотанка вважалась українським оберегом з дохристиянських часів та мала магичні властивості, тому сучасні художники вдаються до репрезентацій мотанок як оберегу чи захисту, втіленням ідеї чого є мотанки-воїтельки. Прикладом є серія робіт «Ми з України» Анастасії Осмоловської, у межах якої художниця зобразила мотанок зі зброєю, що символізує рішучість та відвагу захищати власну країну. Тобто, переосмислений традиційний символ презентовано в образі сильної жінки.

Також простежується оновлення міфологічного образу відьми. У творчості Олександра Ком'яхова зображено Металеву Відьму, сучасна авторська інтерпретація котрої відрізняється від традиційних уявлень. Відьом уявляли з хвостом або з будь-яким фізичним каліцтвом, тоді як сучасний образ демонструє фізичну силу. Також відмінною особливістю є вінок на голові, який у традиційному українському костюмі символізував дівочу цноту, проте в руках відьма тримає серп чи шаблю, що свідчить про войовничість цього образу та жорстокість до ворога.

До того ж події сьогодення зумовили появу авторського неоміфологічного образу. Як приклад — Свята Джавеліна у творчості Станіслава Луніна. Жінку зображено як заміжню, на що вказує покрита хусткою голова, в українському традиційному вбрані, поверх якого одягнено бронезилет, а в руках вона тримає джавелін.

У цілому характерною особливістю для міфологічних жіночих зображень українськими митцями та мисткинями є демонстрація зброї. У цьому контексті зброя чи мілітарі-елементи символізують війну на території України та силу тих, хто її захищає. У свою чергу традиційний український одяг демонструє належність до української культури.

Отже, у період повномасштабного вторгнення поширення набули фемінні міфологічні образи з традиційною українською символікою, що зумовлені соціально-політичним становищем жінки під час бойових дій, а також актуалізацією архетипних українських образів. У візуальній культурі України репрезентовано образи української традиційної культури, які ідентифікують належність до України та поєднання з мілітарі, що символізує силу та асоціюється з подіями війни.

О. О. Вербін

ОБРАЗ УКРАЇНИ НА ЕКРАНІ КАННСЬКОГО КІНОФЕСТИВАЛЮ (1991–2022 РР.)

О. Verbin

THE IMAGE OF UKRAINE ON THE SCREEN OF THE CANNES FILM FESTIVAL (1991–2022)

Позитивний епізод української історії, а саме момент здобуття Незалежності та становлення українців як нації, співіснував паралельно з найактивнішим періодом використання образу України в голлівудських аудіовізуальних творах. Однак характеристики, якими наділені українці в цих роботах, були здебільшого негативними (бандитизм, сексуальна розкутість, невігластво). Цей процес став однією зі складових дослідження іміджу, який держава транслює на міжнародній арені. Проте не лише світова кінопродукція репрезентує свої форми уявлення про Україну. Сформований Голлівудом образ, зрештою, залежить від зовнішніх та внутрішніх економічних, соціальних і політичних процесів України, які у свою чергу ретранслюються і у вітчизняному кінематографі.

Зображення реальної України з усім спектром трагедій останніх 30 років може слугувати додатковим аргументом для підкріплення негативних стереотипів про українське суспільство, не дивлячись на позитивні наміри українських режисерів при створенні подібних сюжетів. З цього слідує, що для комплексного розуміння репрезентації України та українців важливо звернутись до аналізу автостереотипів — тих уявлень, що формуються нацією самостійно, і поставити